

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 22. De impedimento ætatis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

esse de iure diuino siue positiuo siue naturali Sanchez ait in sequenti nu. 7. & ante eum Couarr. aliis citatis in Epitome par. 2. cap. sexto, §. 11. Ad quod confirmandum ipse Sanchez adfert tum alia quæ apud ipsum videnda relinquimus: tum quod in omni lege à fidelibus inueniatur in initium tale matrimonium. Nam in lege naturæ tale fuit quod Iacob iniiit cū filiabus Laban Echnici: & quod Ioseph cum filia Putipharris Ægyptia, & in lege scripta veteri, quod Esther iniiit cum Assuero. & in lege Euangelica permittum olim fuisse habetur ex D. August. in libro vnico De fide & operibus cap. 19. Qui & matrem suam sanctam Monicam nupsisse viro pagano, testatur in lib. 9. Confess. cap. 9.

167.

De iure ergo solum Ecclesiastico est tale impedimentū: non quod habeatur canon expressus quo matrimonium inter baptizatum & non baptizatum, præsertim iam credentem, sit inualidum (vt patet consideranti cap. Iudæi, cap. Caue & cap. Non oportet: & quæst. 1. quæ pro eodem impedimento communiter citantur) sed quod ex consuetudine & praxi Ecclesiæ ipsum habeatur: id quod sufficit, præsertim cum consuetudo sit rationi & sacra Scripturæ consentanea. Ratio enim dicit non decere, nec expedire vt fidelis matrimonio coniungatur cum infideli: quando quidem coniunctio animorum & bona prolis educatio, cum ea dispartite vix esse potest. D. Paul. in priori ad Corinth. cap. 7. eiusmodi connubium prohibet dicens: Cui vult nubat, tantum in Domino, id est dummodo Christiano vt D. Hieron. interpretatur libro 1. aduersus Iouinianum. Quam interpretationem ex eo referens Couarr. loco citato sub initium, eandem tribuit Tertulliano lib. 2. ad vxorem. Deinde in posteriori ad Corinth. cap. 6. præcipit idem Apostolus inquitens: Nolite iugum ducere cum infidelibus. Videri potest Sotus in 4. distincti. 39. quæst. vnica art. 2. & notari quomodo possit in hoc impedimento Summus Pontifex dispensare, quod ipse explicat ante solutionem argumentorum. De quo etiam Sanchez in ead. disput. 71. num. 10. Qui in disput. 73. & quatuor sequentibus late disserit de matrimonio infidelium quæ apud ipsum videnda relinquam, ad leuandum prolixitatis fastidium in re minus ordinaria.

CONTENTI ergo rimus notare matrimonium fidelis contractum cum infideli, etiam si verum sit, quatenus contractus (ali qui D. Paulus in priori ad Corinth. cap. 7. non consuleret conuerso ad fidem non discedere à coniuge infideli) non esse tamen sacramentum nouæ legis. Nam non baptizatus nulum sacramentum conficere potest excepto baptismo: & in sacramento matrimonij vterque contrahentium est illius minister, sibi que mutuo illud conferunt: baptizatus vero et si capax sit talis ministerij, non potest tamen sacramentum ipsum matrimonij conferre non baptizato, qui non est capax alterius sacramenti quam baptismi. Quocirca tale matrimonium nullo plane modo sacramentum est nouæ legis: ac proinde nec gratiam confert ex opere operato.

168.

Si quæras, An idem sit dicendum de matrimonio quod Catholicus cum hæretica contrahit. Respondetur negatiue, nam validum esse, cõmunis sententia est Canonistarū, vt loco citato num. 4. notat Couarr. illis addens D. Thomam & Sotū: & addi possunt alij quos magno numero Sanchez refert disput. 72. num. 2. Pro qua facit: tum cap. Deceuit De hæreticis in 6. vbi decernitur, vxores quæ scienter hæreticis nupsere, priuandas esse dote in penam delicti, nec tamen iuentur separari: in quo videtur supponi tale matrimonium valere. Tum quod iurainueniantur quidem prohibere tale matrimonium, cap. Non oportet, & cap. Caue 28. quæst. 1. nõ tamen irritare. Tum etiam quod nõ sit consuetudo Ecclesiæ vt tale dissoluatur tanquã irritum, nec permittatur Catholicus viuente hæretica cõiugere aliud matrimonium. Tūdemum; quod vt Sotus habet in fine citati art. 2. disparitas cultus, de qua hic agitur, non consistat in defectu interioris fidei, sed sacramenti fidei, nempe baptismi, quo fit Christianæ fidei professio. Hæreticus autem, & à fide apostata per fidei defectum non desinit esse baptizatus, sed retinet characterem hominis Christiani, qui indelebilis est vt definit Concilium Florent. in instructione Armenorum, & Trident. sess. 7. canone 9. De sacramentis in genere.

169.

VERVM TAMEN vt Sotus addit, mortale est eiusmodi matrimonium contrahere: quod Sanchez approbat aliis ad-

huc citatis disput. 72. num. 4. quia contrauenitur iustissimo Ecclesiæ præcepto, interdicens tale matrimonium propter fidei periculum, Catholico coniugi, & proli imminens. Quod vitare quanti referat latis indicat D. Paulus ad Titum 3. cum hæreticum hominem post vnam & secundam correctionem deuitare mandat: & cum D. Ioannes in sua secunda epistola prohibet ne tali Aue dicatur.

Quamquam Azor. in 2. par. moral. Infit. lib. 8. cap. 11. quæst. 5. & post eum Sanchez in sequenti num. 5. id moderandū censent: vt non procedat in locis in quibus hæretici non detentati, nec publici Clericorum percussiores Catholicis misli manent, vt in Germania, Gallia, Polonia. Nam in talibus locis ex consuetudine recepta ob leges amicitia retinendas, & communem pacem reipublicæ que tranquillitatem tuendam; licita possint esse matrimonia eiusmodi, dummodo Catholica persona cum hæretica contrahens permittatur libere & absque peruersionis periculo in fide permanere. Damnant vero idem, Azor quæst. 6. & Sanchez num. 8. tanquam impium pactum, quod nonnunquam apponitur tali coniugio, vt ex filiis nascituris, quidam fidei Catholice, & quidam hæresi adherent: quod aperte est contra ius canonicum in quo statuitur in fidei fauorem: si pater sit fidelis, filius sequatur conditionem patris: cap. finali De conuers. infidel. in fine: atque siue pater siue mater fidelis sit, ex cap. Iudæi 28. quæst. 1. parentis fidelis religionem filij sequatur. Intellige nondum doli capaces: quia doli capaces adhuc pure infideles, relinquendi sunt suæ libertati, nec cogendi ad fidem, ex c. De Iudæis & Cap. Ad finem 23. q. 5. Idem quoque pactum, est contra ius diuinum quo parentibus incumbit cura liberos suos baptismo initiatos educandi in fide, ac in iis moribus, quibus consequatur remedia salutis spiritali necessaria: quod non fit in hæresi.

Supereft respondendum ad id quod obici potest ex canone 72. sextæ synodi, non esse validum matrimonium inter Catholicum & hæreticum. Respondetur ergo vel eū canonem esse de numero eorum quos Torrensus cõtendit nõ esse editos ab ea synodo, sed suppositos: vel vt Couarr. loco citato sub finem magis probat. hæretici nomine illic significari infidelem, de quo loquitur D. Paul. in priori ad Corinth. 7. ad cuius verba eundem canonem alludere satis indicat hæc eius particula: Iuxta Pauli sententiam.

CAPVT XXII.

De impedimento etatis.

SVMMARIVM.

- 170 *Ætas de iure canonico necessaria ad matrimonij validitatem.*
- 171 *Puberes etiam si nondum capaces copule carnalis, possunt valide contrahere: & quatenus peccatum si mortale, ante annos pubertatis contrahere sine iusta excusatione.*
- 172 *Quinam sint anni pubertatis, & quid sit proximum esse pubertatis, & malitiam supplere etatem.*
- 173 *Modi quibus cognosci potest eius modi proximitas.*
- 174 *Expectanda est plena pubertas ad iudicandum, An matrimonium contractum inter impuberes fuerit nullum, & quod ob bonum pacis tale matrimonium permittatur.*

DE etate quæ ad matrimonium requiritur agitur in iure canon. 30. quæst. 2. & Extra. De desponsatione impuberum: ac in 6. eodem titulo. Duabus autem de causis ea requiritur, iuxta cap. De illis 2. Extra titulo citato. Primo quidem, prout ætas ipsa seam adfert discretionem vsusve rationis: licque defectus etatis pertinet ad impedimentum ægræ mentis, quod in præcedenti cap. 11. habitum est dirimere matrimonium iure diuino & naturali. Secundo vero, prout secum adfert potentiam generandi seu consummandi matrimonium: hacque ratione defectus etatis impedimentum est huius generis: nempe dirimens matrimonium iure Ecclesiastico, (non item naturali vt ostendit Sanchez libro 7. disput. 104. num. 9.) quo constitutum est: vt etiam si quis

habeat

habeat vsum rationis nihilominus matrimonium non sit validum, nisi ipse quoque pubertatis annos attigerit: vel saltem huiusmodi sit, qui possit habere copulam carnalem. cap. De illis 1. cap. Attestationes, & cap. final. De despons. & impub. & c. vnico §. 2. eodem titulo in 6. Ratio vero talis constitutionis est, quod homines vt plurimum, ante annos pubertatis non habeant discretionem sufficientem ad bene expendendum, & eligendum coniugalem consensum, nec sint capaces copulæ.

171. NOTANDVM autem est primo: ex probabiliore sententia (pro qua Couarr. aliquot citat in Epit. quarti Decret. par. 2. cap. 7. nu. 2. & Sanchez plures, in sequenti nu. 15.) cum qui annos pubertatis excessit, quantumvis nondum potens sit ad carnalem copulam, posse valide contrahere matrimonium: quia neque prohibetur iure Ecclesiastico, cum iam sit pubes: neque iure naturali, cum talis impotetia temporalis sit, non autem perpetua: quæ sola matrimonium impedit iure naturæ, vt habitum est in præcedenti cap. 15. Accedit quod alioqui dicendum esset præ ratione, illum qui post annos pubertatis temporali aliquo morbo laborans, non potest carnali copula vt, nec posse matrimonium contrahere, quod est absurdum.

NOTANDVM est secundo: iuxta probabiliorem quoque sententiam, in quam plures Sanchez refert lib. 1. De matrim. disput. 17. num. 1. & 5. peccatum esse mortale ante tempus constitutum ab Ecclesia matrimonium contrahere. Quod colligitur ex cap. Vbi non est, De despons. impub. ponderando illius verba *districte inhibemus, &c.* quæ indicant obligationem grauem, atque adeo sub mortali imponi. Adde quod matrimonium tunc inualidum sit per hoc impedimentum: vt congruenter cap. A nobis, & sequenti, De despons. impuberum, notare solent Doctores, quorum plures in sua summa Henriquez commemorat lib. 12. cap. 7. §. 1. in margine lit. E. & ideo grauis iniuria fiat sacramento. A quo tamen peccato excusare potest, tum inuincibilis ignorantia, vt quando id fieret consilio parentum vel tutorum, quod puer contrahens bona fide sequeretur: tum etiam Episcopi licentia, seu dispensatio: quam si iusta causa adit, dare potest: vt Sanchez in eadem disput. 104. num. 12. ostendit. Tum demum intentio contrahendi matrimonium, non quidem vt impedimentum habeat Ecclesiasticum: sed vt hoc non obstante illud valeat, quantum potest alias valere, quod nõ est contra ius tribuens ei vim sponsaliorum in cap. finali De despons. impub. & in cap. vnico §. 2. eodem tit. in sexto.

172. NOTANDVM est tertio, annum pubertatis in viris quidem esse decimum quartum cõpletum, & in fœminis duodecimum completum, ex cap. Puberes, & cap. Continebatur. & cap. Attestationes, & cap. Ex literis, De despons. impub. & cap. 1. De delectis puerorum, nihilominus validum esse matrimonium contractum in vltimo die eorumdem annorum, prout habet Sanchez in præcedenti num. 2. quia in matrimonio fauorem ius sic interpretari consentaneum est, præsertim cum parum pro nihilo reputetur. Atque ante id tempus contractum matrimonium vim & locum habeat sponsaliorum, iam diximus: quod est intelligendum si celebrantes excesserint annum septimum, quia ex cap. Literas, cap. Accessit, cap. Ad dissoluendum, ante illum contracta sponsalia non sunt valida. Porro etsi quis non attigerit annum pubertatis, tamen si proximus sit pubertati, atque talis in quo malitia suppleat ætatem, potest valide matrimonium contrahere, ex cap. De illis 2. De despons. impub. & ex cap. vnico §. 2. eodem titulo in sexto.

NOTANDVM est quarto, de prædicta malitia quid sit, difficultatem esse: de qua inter cæteros (quorum Sanchez meminit in citata disput. 104. g. quarta) Couarr. satis late tractat in Epitome par. 2. cap. 5. Probabile autem videri, quod inter se non distinguantur proximum esse pubertati, & talem esse in quo malitia suppleat ætatem: hoc est, vt ibidem Couarr. interpretatur ibidem num. 3. qui discretionem habeat ad coniugalem consensum intelligendum, & potentiam ad carnalem copulam: ad eout proximum esse pubertati, sit cõ illa discretionem, hanc potentiam habere, quantumcumque nondum peruentum sit ad annum pubertatis. Pro quo factum quod ius canonicum talem proximitatem explicet per ipsam potentiam ad carnalem copulam, vt in citato cap. De il-

lis, & in cap. Puberes, eodem titulo.

NOTANDVM est quinto, talem potentiam, atque adeo proximitatem ad pubertatem, cognosci posse tribus potissimum modis. Primus est, quando inter personas per matrimonium coniunctas intercedit copula carnalis: quæ interdum solet pubertatis tempus anticipare ex cap. A nobis De despons. impub. Atque si vterque coniunx fateatur talem copulam intercessisse, tunc validum est matrimonium, in quacumque demum ætate id contigerit: dummodo habuerit discretionem requisitam ad præstandum liberum consensum. Quod si vir vnum dixerit & mulier contrarium, in foro exteriori creditur viro iuranti, ex cap. Continebatur, eod. tit. Secundus modus est, quando quis ante pubertatem habet copulam cum quacumque persona. Nam id indicium est sufficiens, quod malitia in ea suppleat ætatem. Hunc modum habet glossa ad cap. vnico De despons. impub. in sexto, verbo *Suppleat*. Vltimus modus est ex signis corporis, de quibus consulendi sunt medici. Aliqua refert Syluester in verbo Matrimonium §. quæst. 3. vbi etiam horum modorum posteriorum meminit.

174. Legi de hac re potest Sanchez in citata disput. 10. quæst. 4. penultima & vltima: vt & in præcedenti quæst. 3. pro responsione ad difficultatem: quanto tempore expectandum sit, quando vir 14. anno expleto, aut fœmina duodecimo, inueniuntur adhuc impotentes ad copulam: vt experientia fiat sufficiens ad iudicandum impotentiam esse perpetuam: & ideo matrimonium esse irritum. De qua cum eodem authore, & cum cæteris quos citat, tenere possumus expectandum esse vsque ad plenam pubertatem, quæ in fœminis 14. anno ætatis contingit, & in viris anno 18. prout Sanchez ipse ex vtroque iure deducit. Notandum est postremo, ex c. 2. De despons. impub. nonnumquam pro bono pacis seu ad Principes magnos in amicitia retinendos, permitti vt matrimonium inter impuberes contrahatur: ita scilicet, vt vxor impubes ad domum mariti educatur, ibique tanquam pignus pacis & amicitie retineatur.

CAPVT XXIII.

De impedimento defectus testium & presentia Parochi.

SVMMARIVM.

- 175 Ex Concilio Trident. habetur tale impedimentum: cuius decretum promulgari in parochia specialiter debet, vt vim fortiat. Nõ autem Parochum presentem, aliquid dicere.
- 176 Idem impedimentum habet locum in articulo mortis, & cum quis contrahit in loco vbi memoratum decretum est promulgatum, etiam si non sit promulgatum in propria parochia.
- 177 Sufficit alterutrius proprij presentia Parochi ad matrimonij validitatem, cum contrahentes sunt diuersarum parochiarum: quoadquæ proprij Parochi nomine non comprehendatur is qui est quidem originis, non tamen loci in quo contrahitur.
- 178 Qui comprehendatur nomine proprij Parochi, cuius presentia requiritur ad validitatem matrimonij.
- 179 Quatenus prohibitio Episcopalis, ne Parochus aut alius de ipsius licentia, matrimonio assistat, impedit aut non impedit eius validitatem.
- 180 Proprijs sacerdotibus delegatus, potest sicut ille, extra Parochiam assistere matrimonio, sufficienter ad eiusdem validitatem, & qualis debeat esse talis delegatio seu licentia, vt censetur sufficiens.
- 181 De licentia tacita ex re habitatione quid sit tenendum, & quid cum quis simplici Sacerdoti dicit se licentiam habere contrahendi ipso assistente.
- 182 Validitati matrimonij non obstat, quod Parochus aut testes metu aut dolo adducti sint ei assistere: & quando sponsalia transeant in matrimonium, per secutam copulam carnalem.
- 183 Quivis habens vsum rationis, potest esse testis & procurator in matrimonio: & casus in quo ad matrimonij validitatem, nec Parochi nec testium presentia requiritur.